

відбувається формування основ моральної поведінки.[3]

В. Сухомлинський стверджував: «Дитина по своїй природі – художник, відкривач світу. Так нехай же перед нею. Відкриється чудесний світ гри, краси, наповнюючи її серце, в прагненні робити людям добро»

Список використаних джерел

1. Аверіна, Н.Г. Про духовно-моральне виховання молодших школярів [Текст] / Н.Г. Аверіна // Початкова школа. - 2005. - №11. - С. 68-71.
2. Богуславська, З.М. Роль гри в моральному розвитку дитини [Текст] / З.М. Богуславська, Е.О. Смирнова. - М.: Просвітництво, 2001. - 215 с.
3. Еникеев, М.І. Психологічний енциклопедичний словник [Текст] / М.І. Еникеев. - М.: Проспект, 2010. - 560 с.106
4. Яновская, М.Г. Эмоциональные аспекты нравственного воспитания: Кн. для учителя [Текст] / М.Г. Яновская. – М.: Просвещение, 2006. – 371с.

УДК 373.2.015.31:159.93(043.2)

Русин Н.М.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
Чех Н.,
здобувач вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
ОС «Бакалавр»
Мукачівський державний університет

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОБЛЕМНО-ДІАЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В основі Базового компоненту дошкільної освіти закладена принципово нова філософія – виховання людини, готової і здатної навчатися впродовж усього життя.

У зв'язку з цим актуальним стає використання педагогами сучасних освітніх технологій. Діяльність дошкільного закладу має свою специфіку, оскільки весь освітній процес спрямований не на навчання дітей дошкільного віку (яке має в своїй основі передачу певних знань, умінь, навичок), а на розвиток і виховання дітей. Отже, стосовно до дошкільної освіти доцільно вести розмову про педагогічні технології не як про технології навчання, які за кінцеву мету ставлять формування у дітей знань, умінь, навичок, а як про технології, які допомагають ці знання, вміння, навички зробити засобом розвитку особистісних якостей дитини (активності, ініціативності, самостійності, креативності та ін.) [2].

На думку сучасних вчених, це єдина технологія, яка дає три ефекту навчання:

- виховання активної особистості;
- більш якісне засвоєння знань;
- потужний розвиток творчих здібностей та інтелекту.

Проблемно-діалогічне навчання – проблема і діалог. Проблема (проблемна ситуація) створюється при наявності реальних протиріч, які мають значення для дітей. І тільки вона є джерелом мотивації пізнавальної діяльності.

Проблемна ситуація створена – це викликає у дітей здивування або затруднення. Наступний крок - виділення проблеми, і наступний крок - пошук вирішення. Обидва кроки діти здійснюють в ході спеціально вибудованого педагогом діалогу.

Діалог (від грецького - розмова, бесіда) - це вид мовлення, який складається з обміну репліками і висловлюваннями. Діалог буває двох видів:

- спонукаючий - складається з окремих реплік. Вони допомагають працювати дитині творчо. Цей вид діяльності застосовується на етапі постановки проблеми, щоб діти зрозуміли протиріччя і сформулювали проблему. На етапі пошуку рішень педагог забезпечує можливість дітям запропонувати і перевірити гіпотези, тобто за допомогою проб і помилок отримати знання;

- підвідний – на етапі пошуку рішень педагог вибудовує систему запитань, завдань і умовиводів, що ведуть до нових знань. На цьому етапі важливо забезпечити безоціночне прийняття помилкових відповідей дітей. Наявність несподіваних перешкод викликає у дітей здивування. Постає питання - починає працювати мислення. Ні подиву - немає діалогу. Якщо не вдається здивувати дитину, вона залишається байдужою до того, що відбувається – може не вийти проблемної ситуації.

Проблемно-діалогічне навчання – це навчання, засноване на отриманні нових знань, за допомогою вирішення практичних і теоретичних проблем в створюваних для цього проблемних ситуаціях. Дитина за допомогою і під керівництвом педагога відкриває нові знання: вчиться систематизувати, аналізувати і підбирати відсутні факти. Дитина вчиться самостійно мислити [1].

Проблемно-діалогічна технологія завжди спрямована на результат:

- сприяє розвитку пізнавальної активності;
- робить діяльність дітей цікавішою і привабливою;
- допомагає засвоїти нові знання;
- вчить порівнювати, узагальнювати, групувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- вносить свій внесок у формування творчої особистості;
- протягом всієї діяльності діти залучені в процес.

Для створення проблемних ситуацій можна використовувати наступні методичні прийоми:

- 1) підведення дітей до протиріччя і пропозиція самостійно знайти спосіб його вирішення;
- 2) виклад різних точок зору на одне і теж запитання;
- 3) пропозиція дітям розглянути явище з різних позицій;
- 4) спонування дітей до порівняння, узагальнення, висновків з ситуації, порівняння фактів;
- 5) постановка конкретних запитань на узагальнення, обґрунтування, конкретизацію, логіку, міркування;
- 6) постановка проблемних завдань (наприклад, з недостатніми або надлишковими даними, суперечливими даними, свідомо допущеними помилками і ін.).

Постановка проблемного завдання і процес його вирішення відбувається в спільній діяльності педагога і дітей. Педагог захоплює дітей в спільний розумовий пошук, надає їм допомогу у формі вказівок, роз'яснень, питань [1]. Пізнавальна діяльність супроводжується евристичною бесідою. Педагог ставить питання, які спонукають дітей на основі спостережень, раніше набутих знань порівнювати, зіставляти окремі факти, а потім шляхом міркувань приходити до висновків. Діти вільно висловлюють свої думки, сумніви, стежать за відповідями товаришів, погоджуються або сперечаються.

Основа проблемно-діалогічного навчання – запитання і завдання, які пропонуються дітям. Спілкуючись з дорослими, малюк вчиться відповідати на питання з самого раннього віку, з них починається відкриття дитиною світу. Дорослішаючи, дитина сама задає нескінченні питання дорослим, а ще пізніше вчиться задавати їх самому собі.

У роботі часто використовуються питання, які спонукають дітей до порівняння, до встановлення подібності та відмінності. І це цілком закономірно: все в світі людина дізнається через порівняння. Завдяки порівнянню дитина краще пізнає навколишню природу, виділяє в предметі нові якості, властивості, що дає можливість по-новому поглянути на те, що здавалося звичайним, добре знайомим. Запитання для порівняння ставляться так, щоб діти послідовно виділяли спочатку ознаки відмінності, потім – подібності.

Серед проблемних запитань особливе місце займають ті, які спонукають розкрити протиріччя між сформованим досвідом і знову одержуваними знаннями. Для цього діти повинні переглянути свої попередні уявлення, перебудувати їх на новий лад. Можна іноді і помилитися – нехай діти помітять помилку, поправлять. Важливо виховувати у дітей інтерес

до чужої думки. І не забудьте про жарт: вона активізує думку, спантеличує дітей.

Несподівані цікаві прийоми спонукають їх до роздумів. Особливо такі прийоми потрібні дітям з недостатньою працездатністю (непосидючі): вони мобілізують їх увагу, вольові зусилля.

Види завдань і запитань, що задаються дітям:

- запитання на встановлення подібності та відмінності (Чим відрізняються їжак і ялинка? Чим відрізняються тварини від рослин?);
- запитання на встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Що буде, якщо ...?);
- запитання, які передбачають вибір певного варіанту відповіді (До якого виду транспорту можна віднести пліт? Це вантажний або пасажирський вид транспорту? Миша - це домашня або дика тварина, вона ж живе поруч з людиною?);
- запитання, в яких, стикаються протиріччя (Чи може бути вода твердою?);
- проблемна ситуація (На вулиці слизько, ожеледиця, а пісок двірники вже витратили. Як бути?);
- запитання-жарти (На якому дереві сидить ворона під час дощу?);
- риторичні запитання (Чому білку назвали білкою? Вона ж зовсім не біла.);
- запитання на порівняння несумісних предметів (Чим схожі кнопка і телевізор?);
- запитання, які потребують усвідомлення способу дії (Як ти дізнався?).

Для того щоб дана технологія була більш успішно застосована і мала результат, необхідно виконання наступних основних умов:

- виключення фактів, які гальмують спілкування педагога з дітьми;
- сприйнятливості до чужої думки, прагнення не оцінити, а почути і прийняти думку дитини;
- оволодіння педагогом технологією організації предметного діалогу;
- проблемні ситуації повинні бути доступними для дітей, повинні викликати пізнавальну активність;
- завдання повинні бути такими, щоб діти могли їх виконати, спираючись на вже наявні знання і вміння.

Технологія проблемного діалогу є результативною, оскільки забезпечує високу якість засвоєння знань, ефективний розвиток інтелекту і творчих здібностей дітей; здоров'язберігаючих, тому що дозволяє знижувати нервовопсихічне навантаження дітей за рахунок стимуляції пізнавальної мотивації і «відкриття» знань; носить загальнопедагогічний характер, тобто може бути реалізованою на будь-якому рівні освіти і на будь-якому предметному змісті. Тому ця технологія повинна бути в арсеналі кожного педагога.

Список використаних джерел:

1. Мельникова, Е.Л. Технологія проблемно-діалогічного навчання [Текст] / О.Л. Мельникова // Освітня система «Школа-2100»: зб. програм. Дошкільна освіта. Початкова школа. - М.: Баласс, 2008. - С. 75-90.
2. Хабарова, Т.В. Педагогічні технології в дошкільному освіті [Текст] / Т.В. Хабарова.- СПб: ТОВ «ДЕТСТВОПРЕСС», -2012 80 с.

УДК 373.2.015.311:796.011(043.2)

Русин Н.М.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
Шуберт М.,
здобувач вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
ОС «Бакалавр»
Мукачівський державний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ВИМОГ

Останнім часом, поряд з іншими проблемами, є особливо актуальним фізичне

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>